

פרק ט מלאכות שבת

הפסוק

א. שימוש במוצרי קוסמטיקה בשבת

שאלה: מה הדין בהשתמשות בכל מיני חומרי קוסמטיקה בשבת, והאם יש הבדל אם הם עשויים מאבקה או חומר אחר?

תשובה: אין להתיר שימוש באבקות קוסמטיקה למיניהן, כי אסור מדינא לצבוע את העור בשבת (ולחד מאן דאמר הוא מדאורייתא). ולכן אסור להשתמש בסומק [blush] וסוגים אחרים של צבעי עור, אפילו אותם המסומנים כמיוחדים לשבת, שהרי הניסיון מוכיח עליהם שאבקות אלו עומדות ברושמן זמן ניכר. אבל מותר לשים אבקת טלק על הגוף בשבת גם אם ע"י כך נראה קצת לובן על הגוף, כיון שהוא אינו צובע את העור ואינו מותיר רושם לזמן רב.

הפסוק

פסוק השו"ע (או"ח סי' שג סעי' כה): "אסור לאשה שתעביר בשבת סרק על פניה משום צובע". ועי"ש במשנ"ב (ס"ק עט) דהוא מדרבנן, "דאין צביעה מדאורייתא על עור האדם". וציין לדבריו בבה"ל שם (ד"ה משום צובע) דאיכא מן הראשונים דס"ל דהוא מדאורייתא.

אורח חיים

וכתב באגרות משה (או"ח ח"א סי' קיד) "אסור לאשה לצבוע את פניה מדין צביעה, אבל לזרוק את הפאודר לבן [-היינו אבקת טלק (talc)] על הפנים שלא מתקיים כלל אין בזה איסור צביעה".

אגרות חיים

ויש שרצו מכוח דברי האגרות משה הג"ל להתיר כל אבקה שהיא, אפילו הצבועה בכל מיני צורות של צבע ואדמימות, מפני שבבסיסו הוא רק דבר אבקי כמו טלק או עמילן של תירס (cornstarch) ולא בסיס של שמן, ולפי דברי מרן הגר"מ אין כאן צביעה, שכל זמן שאין האבקה נדבקת לעור והיא נופלת מהעור, אין בזה איסור צובע. **אולם** אין זה דבר המתיישב על הלב ועל הדעת, ומעולם לא שמעתי בפירוש שכך אמר מרן הגר"מ זצ"ל על האבקות הצבועות האלו. והרי סוף כל סוף המשתמשים בו רוצים לצבוע את העור ואינם מתכוונים שיפול מיד מהעור, וא"כ שפיר יש שם צביעה. וכבר דנתי בזה עם כמה וכמה חכמים, ולא נתיישב על לבי היתר זה. שהרי אבקת טלק שהתיר מרן הגר"מ, מלבד מה שאינה מתקיימת, היא גם אינה צובעת כלל שהיא משתלכת במראה העור ואינה נראית ביחוד, ורק בהתבוננות מקרוב ממש אפשר אולי להבחין בה. ועיקר שימושה של אבקה זו, היא להרגיע את העור. וגם אם יש ששמים אותה לשם יופי, אין זה לשם צביעה, אלא לעמעם את מראה העור שלא יהיה מבריק. אבל אין בזה שום צביעה כי אין לאבקה שום בסיס של שמן והיא פשוט נופלת מן העור מיד או לאחר זמן מה. ועל כן בהחלט מותר להשתמש בה ומותר לשים אותה על העור.

משא"כ סומק (blush) שיש בו צבע, גם אם לדברי המייצרים הוא עשוי מאבקה שאינה נדבקת, הרי לא יתכן שאבקה כזו אינה נדבקת בכלל ונופלת מיד מעל העור או אפילו עומדת זמן קצר, שאם כן אין לה שום ערך, והרי אין מי שישא עמו אבקה כזו וישימה על הפנים כל כמה רגעים, וע"כ שיש לכל מיני אבקות הללו בלי יוצאת מן הכלל קיום לזמן ארוך.

ועל כן, כיון דהוא מיועד לצבוע העור הרי זה איסור גמור, ואף דלהלכה קיי"ל דהוא מדרבנן, אין בו צד ספק שניזול בו לקולא, ואף למתעקש ומסרהב להכניסו בגדר איזה ספק, כיון דאיכא מן הראשונים דפסקו כהני אמוראי דס"ל שהוא מדאורייתא, אין להקל בכל מיני האבקות הצבועות את העור, ואין לזה שום שייכות להתירו של מרן בעל האגרות"מ לענין אבקת טלק.